

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.
Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Nedeljski počitek na deželi.

(Iz trgovskih krogov na deželi.) Kakor znano je po mestih že davno vpeljan popolen nedeljski počitek. Pri nas na deželi otvorjene smejo biti prodajalne v nedeljah od 7. ure zjutraj do 1. ure popoldne. Prepričan pa sem, da bi zadostovalo popolnoma, zlasti po večjih trgih, ako bi bile otvorjene trgovine samo do 12. ure, tako da bi bil ves popoldan prost. Pa to naj bi že bilo, saj popreje sploh nismo poznali nikakoršnega nedeljskega počitka. Toda ne samo ob nedeljah in praznikih, tudi ob delavnikih naj bi bil gotov red odpiranja in zapiranja trgovin. Pomislimo le, da so ponekod prodajalne odprte od 6. ure zjutraj do 10. ure zvečer. To početje ni več človeško in primerno sedanjemu času in razmeram. Vsak človek naj bi bil na dan nekaj ur prost, da se razvedri. Pri današnjih razmerah pa to ni mogoče. Jaz menim, ako bi povsod trgovci složno delovali, bi popolnoma lahko določili čas odpiranja in zapiranja, ne da bi pri tem eden ali drugi trpel kako škodo. Treba je le dobre in resne volje ter edinosti. Napredujmo tudi mi trgovci s časom, starokopitnost mora izginiti s površja. Sicer bi pa slovensko trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani lahko skrbelo za to, da bi se vpeljal kak red v tem oziru tudi v trgovinah po deželi. Pomislimo le, koliko se po nepotrebnem porabi petroleja na deželi po trgovinah o zimskem času, ko je še po dnevu malo dela, kaj šele na večer. Vse to je sama razvada ljudstva. Ako bi občinstvo enkrat vedelo, da so trgovine le do gotove ure zvečer odprte, bi se že do tega časa preskrbelo s potrebnim, trgovci pa pri tem ne bi imeli prav nikake škode, ako bi seveda, kakor že rečeno, brez razlike vsi ob določeni uri zaprli svoje trgovine. Seveda se bodejo našli zopet nekateri gospodje kolegi, ko bodejo rekli, da bi se potem ta prosti čas porabil v kake slabe namene, da bi se stem trgovski nastavljenici na ta način privadili bolj razkošnemu življenju, ker bi

imeli preveč prostega časa. A temu ni tako. Vsak trg. nastavljenec, ako ima dobro voljo se kaj naučiti in se svojemu stanu primerno izobraziti, bo ta svoj prosti čas v boljše namene porabil. Za brezbrizneže je pa seveda vedno dovolj časa za potrato na razpolago ter vsaka beseda odveč. To, da se vpelje gotov red v zapiranju in odpiranju trgovine bode ne-le v korist trg. uslužbencev, ampak tudi v našo lastno korist. Saj je za naše zdravje ravno tako potrebno in koristno, da se gibljemo nekaj ur na dan v prostem zraku. Vsem ni sreča mila, da imajo dovolj časa že sedaj v razvedrilo na razpolago, kajti večina je navezana biti v trgovini toliko časa, dokler se ista ne zatvori. Torej to v pomislek in presojo gospodom trgovcem na deželi. Jaz bi nasvetoval, naj bi se trgovine odpirale po leti zjutraj ob $\frac{1}{2}$ 7. uri ter zapirale ob 9. uri zvečer, po zimi pa ob 7. zjutraj do 8. ure zvečer. Za obed naj bi bila ena uro odmora. Ako ima kedo kake pomisleke ali opombe, pa naj se oglasi v kratkem v „Notranjcu“.

Notranjski trgovec.

Politične vesti.

V Trstu je preteklo nedeljo razvilo prapor slovensko pevsko društvo „Ilirija“. Ob tej priliki je priredilo javen obhod društev po mestu. To je razjarilo Italijane, ki so mnenja, da je Trst italijansko mesto in ne pomislijo, da mora biti Trst kot pomorsko mesto odprt svobodnemu gibanju vseh narodov in da imajo Slovenci že izdavnica v Trstu domovinsko pravico. Italijani so napadli spreved opetovano, a bili so tepeni, da so tekli kakor zajci policiji v roke in varstvo. Nekaj značilnega pa je to, da je med pretepači le nekaj oseb, ki so privandrali iz Italije, drugi pa so sami poitalijančeni Slovenci. In reči moramo na sramoto, da Notranjska Trstu preskrbeva precejšno četo narodnih

odpadnikov. Razvideti je iz tega, da tudi na Notranjskem treba buditi narodni ponos in značajnost, čeprav ni nobene neposredne narodne nevarnosti za Notranjsko.

Koroški klerikalci z dr. Brejcem na čelu ne morejo preboleti neizmerne blamaže, ki se jim je pripetila prav po njih krivdi na skupščini „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Bohinjski Bistrici. Z nespametno svojo taktiko so namreč oživili tisto že staro, a doslej neovrženo mnenje, da je koroškim Slovencem treba slovenske napredne **kmetske stranke**, ker so kmetje, ki nočejo duhovščini se politično pokoravati, prisiljeni se približati nemški stranki in lahko postanejo politični pomagači nemštva. Dr. Brejc je prišel na Koroško misleč, da bo tu vladal brez vsakega tekmovanja. No uvideti bo imel kmalu priliko, da je njegov stolček precej trhlen. Če se otresejo koroški rodoljubi pomislekov in krepko ustanove napredno stranko na Koroškem, bo tudi Brejčeve vlade kmalu konec.

„**Gospodarska stranka**“ je imela meseca avgusta lepo posrečen shod v Ribniškem okraju. Sploh je delovanje te stranke srečno, v kolikor se drži lokalne agrarne politike. In to naj bi ji bilo v vodilo: Če osredotoči svoje moči na politično in gospodarsko probujenje kmetskega ljudstva, bo njeno delovanje vsakdo pozdravljal in ji nudil roko ter ji ne bo treba tratiti moči v nepotrebnih razporih, ki jih povzroča sama in glede katerih se po obliki in nestvarnosti ne loči prav nič od tistih, ki jim te napake očita.

Italijanski minister zunanjih del Titoni je posetil avstroogrškega ministra Erentala na Severniku. Bilo je več lepih slavnosti, o katerih se je trdilo, da bodo proizzvale pomirjenje med Italijo in Avstroogrsko. Tačas se zbira armada h kornim vajam na Koroškem, Italjani pa imajo v severni Italiji velike manevre, ki se jih udeleži nad 30.000 mož.

Socijalni demokratje vseh narodov so imeli v Stuttgartu velik shod, ki je pokazal, da ima socijalna-demokratska stranka že močno besedo po vsem svetu. Shod je bil v velikih razrednih vprašanjih složen, le glede narodnega vprašanja je prišlo do ostrih sporov, ki so se končali z zmago narodne ideje.

Klerikalci na Nemškem imajo shod v Virzburgu. Prišel pa je na ta shod tudi ljubljanski škof Jeglič. Kaj ima Slovenec na nemškem shodu iskati?

Domače vesti.

Za **ljudsko knjižnico** v Postojni je podaril gosp. dr. Ščitomir Dolenc, c. kr. sodni pristav v Buzetu znesek 100 K v spomin svojemu prerano umrlemu bratu Milanu in v znamenje iskrene hvaležnosti Postojni, ki je pokojniku priredila tako časten pogreb. O tej priliki je podaril knjižnici tudi g. Anton Mladič, c. kr. sodni pristav v Postojni znesek 20 K. V imenu ljudske knjižnice izrekamo velikodušnim darovalcem najtoplejšo zahvalo.

Umrła je v sredo gospa Ivana Presl roj. Zupan, soproga c. kr. gozdarja v Postojni. Žalujoči rodbini naše najiskrenejše sožalje.

Za voditelja pošte na kolodvoru v Divači je imenovan naš rojak g. Fran Ambrožič, dosedaj poštar v Bovcu.

Novoimenovani c. kr. gozdarski komisar za postojnski okraj g. Oto je že nastopil svoje mesto.

Osebnosti. Dosedanji kapelan v Postojni g. Ant. Breznik namerava postati učenec jezikoslovja in gre baje v jeseni na univerzo, da postane profesor na škofovih zavodih v Št. Vidu. Na njegovo mesto je prišel kapelan Fr. Vilfan. — Davčni praktikant gospod Rudolf Pehaček je premeščen iz Radovljice v Postojno.

Okrajni glavar v Logatcu g. Ivan Kremenšek, rodом iz Laz pri Planini je imenovan za dež. vladnega svetnika.

Za „Sokolski dom v Postojni“ so darovali: g. Ivanka Jurca 1 K; br. Dabovič Niko 1 K; bratje Sokoli nabrali na povratku z izleta v Košano 7 K 54 v. br. Fran Križe za 50 komadov razglednic 5 K. Vsem srčna hvala!

Učiteljsko imenovanje. Abs. učiteljski kandidat g. Fran Starman je imenovan za prov. učitelja-voditelja na dvorazredni šoli v Studenem pri Postojni.

Umrł je 13letni sin gospe Švikartove v Vipavi.

Občinska hranilnica v Postojni se bo otvorila s prvim oktobrom t. l.

Obrtne zadeve. Mesarsko obrt je radi bolehnosti opustil g. Štefan Šelj v Šturji. Ignac Stibilj, župan in mesar v Ustji je otvoril mesnico v Ajdovščini. Gospa Marija Rajer otvori v Ajdovščini novo mesnico.

Iz Košane. Prekrasno se je izvršilo razvitje zastave košanskega pevskega društva dne 25. t. m. Ne le Dol. Košana, kjer se je vršilo razvitje in ljudska veselica, nego vse okoličanske vasi bile so praznično okrašene. Nebroj zastav plapolalo je v Novisušici, Kalu itd. Prekrasna pa je bila Dol. Košana. Pred vasjo stal je velikanski slavolok v podobi piramid, okusno okrašen. Sredi vasi in na veseličnem prostoru stala sta ponosna mlaja, trg sredi vasi pa je bil ves v zastavah in slavolokih. Ob 2. uri pop. prihitela je že deputacija vrlega bratskega društva „Hajdrih“ iz Proseka, katero je sprejelo celo društvo z vrlo znano domžalsko godbo na čelu. Na to so sledila društva: „Javornik“ iz Matenjevasi z zastavo, vrli postojnski „Sokol“ z zastavo, pevsko društvo „Tabor“ iz Lokve, bralno društvo iz Orehka z zastavo, deputacija ilirsko-bistriške „Čitalnice“, deputacija postojnske „Čitalnice“, zastopnik vzornega pev. društva „Slavec“ iz Ljubljane itd. Vsa ta vrla bratska društva sprejemalo je domače društvo z godbo in streljanjem pri slavoloku. Ker krasi zastavo slika slovanskih bratov sv. Cirila in Metoda, se je ob 4. uri ista tudi blagoslovila. Nato se je vršila vsa slavnost na trgu. Iskreno je govorila kumica gospa Ilica Gradova, ko je okrasila zastavo s krasnimi trakovi, družice so ji bile: gđc.: Pepica Ferolijeva, Milka Sam-

sova, Malka Dolganova in Marica Hreščakova. Zbor pa je zapel Medvedovo: „Molitev“. Nato se je vršilo zabijanje žrebljev po vseh odbornikih, zastopnikih društev ter gg. ustanovnikih, g. kumici ter g. županu. Slavnostni govor je govoril društveni predsednik g. Janko Grad, nakar so se zastave pobratile in po odpeti Ipavčevi: „Slovanska pesem“ bil je obhod po vasi ter odhod na veselični prostor. Impozanten prizor! Vsa društva z godbo na čelu ter dičnimi „Sokoli“ ter nepregledna množica ljudi, vmes pa droben, redek dež, ki je le par sekund padal na to množico ter na zastave, kakor bi bil Večni blagoslavljal nje, ki so bili polni navdušenja za milo domovino ter narod naš slovenski. Hvala ti Večni za ta blagoslov! — Veselični prostor je bil poln odličnega občinstva. Zabava neprisiljena ter raznovrstna. Prekrasno so pela razna društva, kakor: „Tabor“ iz Lokve, pevsko društvo „Postojna“, „Javornik“ iz Matenjevasi, „Čitalnični zbor“ iz Orehka ter domače društvo. Najbolj sta seveda ugajala oba skupna zbora. Srečolov je srečnim prinesel krasnih dobitkov, ples pa mladimi mnogo zabave. — Le prehitro smo se poslavljali. Vrla bratska društva! Pristrčna Vam hvala! Bodite prepričani, da tega dneva nikdar „Košana“ ne pozabi. Ojačena bode korakala pod svojim prekrasnim praporom polna ljubezni in navdušenja za sveto domovino, za prosveto in omiko.

Čudni nazori. V nedeljo bili smo v Košani, kjer je vrlo pevsko društvo „Košana“ razvilo svoj prapor. Ker je društvo želelo, blagoslovil je zastavo tamošnji župnik in sicer iz neumljive kaprice ne na prostem, kakor se to običajno vrši, ampak v cerkvi. A čujte! Vedno kriče božji namestniki, naj stariši pošiljajo otroke v cerkev; ta župnik pa, ko je zagledal med odraslim občinstvom par otrok v cerkvi, je ves besen zarjovel: „Otroci ven, tu nimate nič iskati! Mežnar spodite otroke ven!“ Odreveneli smo. Je li župnik iz zastave hudiče izganjal, ki so vsi „liberalci“ in se je bal, da bi se otroci ne pohujšali, ali kaj? — Čuli smo, da je ta neotesani župnik tudi že pri maši zabavljaj na ples, ki ga je društvo ta dan priredilo, kaplan pa, da je neki celo društvo napadal v cerkvi. Pač lepa olika od teh „svetih“ mož, da mečeta polena pod noge celo društvu, ki stoji popolnoma nad strankami ter s svojim petjem tako blažilno vpliva na ljudstvo! — Upajmo, da bode društvo vsekako to neotesanost primerno zavrnilo. Opazovalec.

Srbsko učiteljstvo v Postojnski jami. V sredo došlo je 18 srbskih učiteljev in učiteljic v Postojno. Ogledali so si vzorno urejeno postojnsko šolo in odšli potem v jamo. Niso mogli prehvaliti krasot postojnske jame. Opoldne so obedovali v Arkovi gostilni, kamor je prišel tudi postojnski salonski kvartet in njim v čast zapel nekoliko lepih pesmic. Popoldne so se odpeljali v Trst, od tam pa so namenjeni v Benetke.

Telovadno društvo „Ribniški Sokol“ vabi na slavnost, ki se vrši ob priliki razvitja društvenega prapora v Ribnici dne 8. septembra 1907. Sodeluje

polnoštevilna Ljubljanska društvena godba. Vzored: Na predvečer, v soboto, dne 7. septembra: 1. Ob 7. uri zvečer mirozov in podoknica kumici blagorodni gospej Štefaniji dr. Schiffrerjevi. 2. Neposredno po mirozovu koncert v Arkovem salonu. Vstopnina za osebo 1 K, za obitelj 3 K. V nedeljo, dne 8. septembra: 1. Ob pol 6. uri zjutraj budnica. 2. Ob pol 10. uri dopoldne sprejem gostov na kolodvoru. 3. Razvitje prapora po dopoldanski službi božji. Slavnostni spreved po trgu. 4. Ob pol 1. uri popoldne skupni obed v gostilni brata Andreja Podboja. Kuvert za osebo 2 K. 5. Ob 3. uri popoldne javna telovadba. Zvečer: Ljudska veselica v prostorih br. Andreja Podboja. Vstopnina 40 vinarjev. Bratje Sokoli v kroju so vstopnin prosti. Glede prenočišča in skupnega obeda naj se prijavijo udeleženci do 1. septembra pri društvu. Odbor.

Pot iz Hruševja v Črnelice je, kakor se nam poroča, nujno poprave potrebna. Poklicani činitelji naj se vendar že enkrat zganejo.

Prostovoljno gasilno društvo v Črnem vrhu priredi dne 1. septembra, t. j. nedeljo popoldan ob 3. uri veselico s sledečim sporedom: 1. vsprejem gostov, 2. šaljiva tombola, 3. domača godba na pihala. Vstopnina 30 vinarjev, na plesišče pa po 20 vinarjev. K obilni udeležbi vabi odbor.

Šola v Studenem. Dosedanji šolski voditelj g. M. Mežan se preseli te dni na svoje novo mesto v Orehek. Na njegovo mesto pride provizorični učitelj Starman, rodom iz Vel. Otoka.

Novice iz Hotederšice. — Strahopetci. Že v dveh številkah nesramnega „Lažiljuba“ pisal je tukajšnji zlobni dopisnik, o neki „Barabski šoli“ in s tem zelo sramotil našo občino. V 30. št. „Notranjca“ pa mu smo glede te šole stavili štiri vprašanja, katera pa so mu vzela ves pogum. Nesramni dopisnik je letal ves besen po naši občini, grizel poštene ljudi in iskal gradiva za en dopis že iz Melkizedekovih časov, a na zgoraj imenovana vprašanja ni hotel odgovoriti, ampak je lepo po „Lažiljubovi“ navadi zavil češ, da na ta vprašanja ve pri nas odgovoriti vsak otrok. V naši občini noben človek ne ve kje je „Barabska šola“; še slišal ni nobeden tega imena popred nikdar, dokler ni ta izmišljotina hudobnega duha zagledala beli dan v „Lažiljubu“. Zadnji čas je šlo vprašanje, kje je „Barabska šola“, po naši občini od ust do ust. A nobeden ni o tem vedel nič gotovega povedati; vsakdo je rekel, da če je res ta šola kje pri nas, da je v župnišču, ker drugod je ni mogoče najti nikjer. In to bi bilo skoraj res verjetno. Ker pa dopisnik ni odgovoril na nobeno vprašanje, katera so bila nanj stavljena v 30. številki „Notranjca“, imeli ga bomo sedaj za nesramnega zahrbtnega obrekovalca in za velikega strahopetca, kateremu so se sedaj v pasjih dnevih vsled vročine gotovo možgani skisali. — Dopisniku je zlezlo srce v hlače. O svojem podpisu je molčal v predzadnjem „Lažiljubu“, kakor grob, dasiravno smo ga pozivljali, naj pride s polnim

podpisom na dan. A tega on ni storil, ker se je menda bal, da bi ga ne poslali malo na ričet. In sedaj devajo krivdo dopisnika drug na drugega. Nobeden noče biti dopisnik. To imajo slabo vest ti klerikalci! „Župnik ni“, tako se je čitalo v predzadnjem „Lažiljubu“. No, kdo pa je potem? Ali mogoče tisti nesramni in lažnjivi dopisi pridejo kar iz oblakov v uredništvo „Lažiljuba“? Klerikalci pravijo, da pišejo te dopise v Gričah neki otročaji. A nikar ne mislite, da smo mi toliko neumni, da bi to verjeli. Mlečnozobi otročaji še niso danes kaj takega zmožni. To je delo nekega drugega kikrikalca, katerega ime se bode že izvedelo, naj stane to kolikor hoče. — „Notranjčevi“ „dopisi bodejo omazali celo našo faro“. Tako je kričal naš župnik svoj čas na prižnici in klical je na ta list strelo in pekel. No, ako smo jo res mi kaj omazali z dopisi v „Notranjcu“, jo bode pa sedaj „Lažiljub“ opral, saj jo je začel zadnji čas krepko omivati kar z gnojnico. Dobro srečo! — Socialni demokratje se že pridno pripravljajo za prihodnje deželnozborske volitve. Tudi slov. sleparska stranka ne počiva. A o „Notranjski Kmetski Stranki“ pa ni duha ne sluha. Skrajni čas je že, da se vzbudi in razširi svoj delokrog tudi v naš logaški okraj, ker to vsi željno pričakujemo. Le pogumno na delo! Brez dela ni plačila in brez boja ni zmage!

Iz Hotederšice. Ogenj. Dne 20. t. m. je pogorel kozolec Martinu Petrovčiču, posestniku v Žiberšah. Gorelo je opolnoči. Kozolec je bil popolnoma nov in na njem je bilo mnogo sena, vse žito in več desek, tako, da škodo cenijo nad 5000 K. Zavarovan ni bil. Nevarnost je bila velika, da bi se ne vnela še staja in hiša, ker pri požaru ni bilo drugega človeka, kakor sam gospodar in njegova hči. Ogenj je zanetil hudoben človek, kateri pa še ni prišel v roke pravice. — Velik vihar je divjal po naši občini dne 16. t. m. opoldan. Trgal je slamnate strehe, izdiral in lomil debela gozdna in sadna drevesa. Po polju pa je podrl mnogo koruze. Vihar je razsajal pol ure. — V Ameriko se ljudstvo iz naše občine trumoma seli. Posledica tega pa je, da se posli in kmetijski delavci že za drag denar težko dobe.

Iz Knežaka. Umrli je gdč. Jela Česnik, sestra nadučitelja g. Česnika. Naše sožalje!

Iz Knežaka. V nedeljo 25. t. m. smo imeli „občinske volitve“ pri katerih so zmagali seveda najodločnejši pristaši „kmetske stranke“.

Vodovodi na Notranjskem. Letos se opazuje, da se posebno pridno gradi vodovode. Kolikor nam je znano zida se vodovod letos v Peteljnah pri Št. Petru, Jasnem in Vrbovem, nadalje se dela obsežna kapnica na Planini nad Vipavo itd. Preiskalo se bode tudi izvirke nad Knežakom, da bi se povečalo rezervar itd. To je veselo znamenje, a tudi krvava potreba za naše kraje.

Suša je napravila veliko škode na grozdji, otavi in koruzi. Osebito sta hudo prizadeti občini Ustje in Šturje.

Iz Št. Petra na Krasu. Zopet sta se ponesrečila na tukajšnji postaji dva delavca. Eden je padel pri razkladanju zelo nesrečno pod nek zaboj, a drugi je zašel vsled neprevidnosti z nogo med šine, ko je vozil z vozičkom po tiru.

Mala Bukovica pri Il. Bistrici. Pri podajanju opeke je padla neki delavki opeka sicer ne z veliko močjo na ključno kost, in ji jo zlomila.

Bač pri Knežaku. Pri zidanju tovarne gosp. Frana Urbančiča je padel delavec „Ovčar“ z lestve ter se znatno poškodoval.

Sl. komisija za pogozdovanje krasa se popolnoma nič ni dosedaj brigala za našo „prošnjo“, ki smo jo izrazili v „Notranjcu“, glede žetve trave v nasadbah. To je v resnici žalostno in primorani bodemo storiti druge korake! Letos, ko nam bode tako primanjkovalo krme, da bode šlo čez polovico živine iz hlevov in ko je naša prošnja ne le umestna, marveč naravnost kričeče potrebna, se sl. komisija za njo popolnoma nič ne zmeni. Ne vemo, če kakšna naprava tako tajno dela, ko ravno ta! Kako hoče imeti ljudstvo veselje do nasajevanja, ko niti ne ve, kakšen namen ima nasajanje, ko dostikrat misli, da je nasajen svet za nje izgubljen. Li ne bi bilo torej umestno, da bi se kazala komisija ljudstvu naklonjena? Zakaj pa naj občina prosi šele, ali sme žeti po nasadbi ali ne, zakaj ne bi komisija sama od sebe to dovolila. In ali ni tudi ne samo umestno, marveč zelo potrebno to travo žeti zaradi prevelike nevarnosti požara? Koliko nasadb pa pogori ravno vsled visoke in goste suhe trave? Dosti požarov bi se ubranilo ravno stem, da bi se sveža trava žela! — Dosti imamo še na jeziku, ali za sedaj naj bode dovolj!

Pomoči potrebni kmetje.

Utonila je v nedeljo v Hublju za Šturijem Marija Semič p. d. Zorzetovka iz Ajdovščine. Mimogredoči ljudje so jo ugledali istega dne zvečer v Hublju na mestu, kjer voda ni globoka. Izvlekli so jo na suho ter obvestili o tem orožnike. Prihodnji dan so hodile kar cele trume radovednežev gledat nesrečnico, a nihče je ni mogel spoznati. Smatrali so jo za neko kramarico iz Plač. Prišel je tudi njen mož J. Semič, kateri je menil, da je žena na božji poti, kakor mu je rekla. Spoznal je koj utopljenko za svojo soprogo, prestrašen zavpil in omedlel. — Marija Semič je bila stara kakih 45 let, tudi ne v slabih razmerah. Sklepati je, da se je nesrečnici zmešalo.

Ubil se je pred 14 dnevi 50 letni Janez Kodelja iz Budanj pri Vipavi. Peljal se je zvečer na kolodvor v Ajdovščino po svojega sorodnika. Na zavinku na cesarsko cesto odskočil je konj nerodno v stran, da se je voz prevrnil in Kodelja priletel tako nesrečno ob cestni kamen, da je na mestu mrtev obležal. N. v m. p.!

Nelepo vedenje. Neki dijak K. se po Logatcu vede tako čudno, da bi bilo dobro, če bi ga kdo prav odločno posvaril.

Iz Trnovega. V želodcu imajo naši klerikalci posebno gg. Žnideršiča in Valenčiča, dva najbolj za-

služena moža v našem okraju. Le blatite jih kolikor se vam ljubi, zabavljajte kakor hočete, ljudstvo ju spoštuje in ljubi, kar se bo pokazalo za časa občinskih volitev, ki so pred dūrmi v Trnovem. Ljudstvo že ve, kdo več stori za občino, ali prejšnji župan Valenčič ali sedanji župan, nad katerim se ljudje pritužujejo, kako malomaren je v svojem opravilu. Pokazalo se bo, kdo uživa več zaupanja pri ljudeh. — Vrlo se je ponesel nadučitelj Ravnihar, ko je svojo deklo Reziko radi neke malenkostne stvari pretepel. Revica se je bala ga tožiti, češ, da je nebi hoteli drugje v službo, a je ušla precej od njega. Ta človek pa je prva glava klerikalne stranke ter še upa kandidirati za prihodnjega župana. A oglasi se jih sto: Jernej županil nam nikdar ne bo!

Ameriška novica. V Leadvillu, Colo. je umrl 23 letni Lovrenc Hiti, doma iz Metulj pri Blokah.

Prosveta.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani sporoča, da se je nabralo v družbine nabiralnike v času od 1. januarja do konca julija 1907: januarja K 15.—; februarja K 5.—; marca K 80.—; aprila K 10.—; majnika K 38.77; junija K 15.—; julija K 91.41; skupaj 255 K 18 h.

Družba sv. Cirila in Metoda nam javlja pogodbo, ki jo ima glede užigalic s tvrdko Ivan Perdan. Najvažnejša točka je ta, da ima plačevati Perdan od razpečanega vagona à 240 K. Če bi pa ne prodal toliko vagonov, da bi ta delež za družbo znesel vsaj 6000 kron, mora sam doplačati, da Družba najmanj letnih 6000 kron.

„Dijaški dom v Ljubljani“. Sedaj, ko se bliža začetek novega šolskega leta, se nam vidi umestno, da opozorimo slavno občinstvo na gori imenovano podjetje. Živa potreba po dobrih stanovanjih in po strogem nadzorstvu za naše dijake je vodila ustanovitelje, da se je oživotvorila ta ideja. V zavod se sprejemajo dijaki različnih kategorij, na razpolaganje so lepe, prostorne in zračne sobe. Vse dejanje in nehanje v zavodu je uravnano po pedagoških principih. Določen je natančno hišni in dnevni red; sonadzorstvo in pomaganje pri učenju je poverjeno osebam, ki so se sprejele po vsestranskem višjem priporočilu. Za hrano, stanovanje in pomaganje pri učenju je določen mesečni prispevek od K 60, posebne ure za izvenšolske predmete se plačujejo po dogovoru. Za letošnje šolsko leto je število gojencev omejeno in je na razpolaganje samo še nekoliko prostorov. Vsi potrebni podatki glede sprejema, hrane, nadzorstva in dnevnega reda se dajejo ustno ali pismeno vsak dan od 8.—12. ure dopoldne pri vodstvu na Poljanski cesti št. 22, II nadstr.

Narodno gospodarstvo.

Sprejem učencev v kmetijsko šolo na Grmu. Novo šolsko leto se prične z mesecem novembrom. Pouk traja dve leti. Šola na Grmu ima namen, popolnjevati in razširjevati pouk ljudske šole ter izobraziti učence v vsih tistih pomožnih in strokovnih vednostih, ki so dandanes neobhodno potrebne za uspešno kmetovanje. Praktični pouk se vrši na šolskem gospodarstvu pod navodom učiteljev in predelavcev. Vsa uredba zavoda, skupno stanovanje, skupna hrana, vsa razdelitev dela in časa, učni, hišni in poslovni red, vse navaja učence na to, da se jim vcepi ljubezen do kmetijstva in da se vzgoje za praktično kmetijsko življenje. Vrhu tega se navajajo učenci tudi na nravno in priprosto življenje, na varčnost, zmernost, delavnost in sploh na težave kmetskega stanu. V šolo se sprejemajo štipendisti in plačujoči učenci. Štipendisti imajo hrano, stanovanje in pouk brezplačno, za obleko, životno perilo, obuvale in šolske potrebščine pa morajo sami skrbeti, Pravico do štipendij imajo le sinovi kranjskih kmetovalcev. Za novo šolsko leto je razpisanih pet štipendij, za katere je prositi pri vodstvu šole do 5. septembra t. l. Plačujoči učenci plačujejo za hrano po 80 h na dan in za pouk po 40 K na leto ter stanujejo brezplačno v zavodu. Potrebna pojasnila daje vodstvo kmetijske šole na Grmu, p. Novomesto.

Odlikovanje. Uredništvo „Perotninarja“ v Tržiču (Gorenjsko) bilo je za svoj list na „I. odborný kálíkárský výstavy hospodářského kroužku místního mužského odboru N. J. S. v Hronove“ od 3.—5. avgusta 1907 odlikovano s častno diplomom „zenědělské rady kr. Českého“. To odlikovanje je tem bolj častno, ker so Čehi v enakih strokovnih listih veliko bolj napredni nego mi Slovenci, ki imamo samo ta list, kateri se bavi izključno s to velevažno panogo kmetijstva. Vkljub temu pa, da so Čehi v tem veliko bolj razvajeni, priboril si je list „Perotninar“ vsled svoje vsestranske, z lepimi podobami opremljene, strokovne vsebine, med češkimi enakovrstnimi listi enakopravno stališče, vsled česar moramo tudi mi „Perotninarja“ le ponovno najtopleje priporočati vsem cc. kmetovalcem, gospodarjem in gospodinjam, posebno pa tudi vsem g. učiteljem in duhovnikom na deželi v mnogobrojno naročitev, da tako tudi mi kaj pripomoremo k temu, da si ohranimo za naše kmetijstvo tako velevažni strokovni list. Cena listu (K 2.50 na leto), vkljub njegovi bogati in resnično poučni vsebini, ni velika in si jo gotovo lahko omisli še tako revni gospodar ali gospodinja. List izhaja sedaj v drugem letu, ter izide s prvim septembrom njega peta številka. Prvi letnik je še v nekaj izvodih vezan in nevezan v zalogi ter stane K 3.50 (vezan), oziroma K 2.50 (nevezan) prosto poštnine.

Driska se pri mladi govedu pojavlja, če jo gonimo na pašo v mrzlih deževnih dneh. Živali vžijejo z mokro travo preveč vode. Predno govedo ženemo na mokro pašo in potem, ko pride s take pašo domu, treba

mu je pokladati sena. Tudi napenjanje govedi se prepreči, če ravnamo tako.

Pitanje prasičev je najbolj uspešno, kadar so živali 4—5 mesecev stare. Izkušnja kaže, da se mlada žival preje zredi kot stara ter, da je tudi njeno meso boljše. Če svinja vrže jeseni, mora dobiti gorak hlev, da mladi pujski ostanejo zdravi.

Rak, ki se pojavi na kaki veji sadnega drevesa, se ne odpravi, če z nožem iztržemo rano, treba je bolno vejo odrezati pod rano, ki jo obdaja krog in krog ter jo sežgati.

Zgodnji krompir se prezimuje za seme kakor navadni krompir, to je v dobri kleti ali pa v jamah. izkopanih na suhih, senčnih krajih v globočino 1 m. Glavna reč je, da krompir, ki ga namenimo za seme popolnoma dozori, kajti nezrel krompir segnije.

Jabolčni sok. Očistimo odpadlo sadje, razrežimo ga na štiri dele, nalijemo nanj vode, da je sadje popolnoma pokrito, ter ga skuhamo. Ko postane mehko, stlačimo ga, da iztisnemo sok. Ko se gosti deli sadja vležejo na dno, odlijemo sok v drugo posodo. Na en liter čistega soka denemo 150 g sladkorja ter kuhamo to še 20 minut, da se dobro izpeni. Ohlajena tekočina se nalije v steklenice, katere dobro zapečatimo ter spravimo na hladnem kraju. Jabolčni sok je v vročem poletnem času izvrstna pijača, mešamo ga z vodo.

Strme poti so po močnem nalivu zelo poškodovane, voda odnese pesek, globoke brazde in luknje jih kazijo. Kdor ima v oskrbi tako pot, se mora po vsakem dežju z nova jeziti ter popravljati škodo. Že pri izpeljevanji poti na strmino, moramo misliti na take nezgode, mnogo dela si bomo s tem prihranili. Da pot postane trpežna, je treba, da je trdno narejena. Kdor dela tako pot, naj si da napraviti kamenite plošče, približno dolge 25 cm, debele 5 cm in poljubno široke. Kamenje se položi poševno v zemljo, tako, da stoji gosto drug poleg drugega, v globosti 20 cm. Ob najbolj strmih delih pota napravimo jarke za odtekanje vode.

Kako je ravnati z praznimi sodi. Takoj, ko se je vino iztočilo, se izplakuje sod z vodo tako dolgo, da teče zelo čista iz njega. Ako je bilo v sodu mnogo drož, treba ga je snažiti z verigo. Lepo osnaženi sod zvrni na veho, da vsa voda izteče iz njega. Ko je sod znotraj in zunaj suh, naj se močno zažvepla ter trdno zabije, da ostane žvepleni dim v njem. Kakor je sod večji ali manjši, mora se tudi žveplanje v raznih dobah ponavljati. Za manjše sode, kakor so n. pr. štrinjaki in polovnjaki, zadostuje, ako se žvepljajo v 3 ali 4 mesecih enkrat, večje sode bi se moralo praviloma vsak drugi mesec nasititi z žvepleno paro. Če se sodi shranjujejo na presuhih prostorih, se razsuše.

Po svetu.

Novi brzoparnik „Kronprincesin Cecilija“. Novozgrajeni brzoparnik tega imena je najhitrejši in najmodernejši izmed brzoparnikov „Severnonemškega Lloydja“. Inženir in umetnik sta si podala roko, da ustvarita skupno uzor praktičnega in lepega brzoparnika. Parni stroji razvijajo 47.000 konjskih sil. Brzoparnik ima 216 m dolžine ter 22 m širine. Podoben je brzoparnik velikanskemu hotelu, ki z vsem potrebnim preskrbuje svoje goste. V ladiji so spalne kabine, 38 kopalnih sob, igralna soba za otroke, salon za kadilce, salon za gospe, pisalna soba, knjižnica, bralna soba, uradi in drugi prostori. Jedilna soba ima 512 sedežev, Najokusnejše je izdelana kavarna za kadilce in nekadilce, prava dunajska kavarna sredi širnega oceana! Ladija je razsvetljena s 3100 električnimi luči, prostori I. razreda imajo električno kurjavo. Oprava ladije je v večjih rokah. Vseh uslužbencev je nad 600, na čelu je kapitan s 24 oficirji, zdravniki in uradniki. Dne 1. avgusta 1907 je bil prvi odhod iz Ljubljane na ta novozgrajeni parnik. Glavni zastopnik „Severnonemškega Lloydja“ je gospod Edvard Tavčar, Kolodvorske ulice številka 35.

Zastrupljena rodbina. V občini Famos na Ogrskem je obolela neka rodbina, zdravniki so določili, da je vzrok zastrupljenje. Rodbina je vžila meso gosi, ki so bile poginile. Zastrupila je gosi soseda, ker so ji na vrtu povzročale škodo. 10 oseb, katere so jedle meso zastrupljenih gosi, je zbolelo, vse so v smrtni nevarnosti, eden izmed otrok je že umrl.

Požigalci na polji. V okolici Debrecina na Ogrskem je pogorelo mnogo žita, tako nekemu kmetu 8900 snopov, drugemu 1300. Orožniki so prijeli dosedaj 24 hlapcev, ki so baje na prigovarjanje zavarovalnih agentov, provzročili požige.

Za kratek čas.

Primeren odgovor. Tujec (ki že več dni čaka nestrpno lepega vremena): „V našem mestecu pač vedno dežuje?“ Gostilničar: „Ne, po zimi tudi večkrat sneži.“

Pridna gospodinja. Mož: „Kako si neredna, na jopiču ti manjkata dva gumba.“ Žena: „Kaj se boš spodtikal nad menoj saj na tvoji suknji manjkajo celo štirje.“

Nepotrebno. Janez: „Zdaj se bom pa upisal v „Društvo treznosti.““ Jože: „To je pač nepotrebno, saj se boš že prihodnji teden oženil.“

Listnica uredništva.

Dopisnike vljudno prosimo potrpljenja, če niso vsi dopisi že danes priobčeni.

Loterijske številke.

Dunaj, 24. avgusta	14	82	27	85	73
Brno, 28. avgusta	20	5	26	90	82

C. kr. priv.

avstr. zavarovalna družba „Dunav“ na Dunaju.

Zahvala in priporočilo.

Dne 21. julija 1907 so pogorela podpisanemu posestniku v Zakraju pri Blokah poslopja, ki so bila zavarovana pri c. kr. priv. avstr. zavarovalni družbi „**Dunav**“ na Dunaju. Glavni zastop te družbe v Ljubljani **izplačal** mi je po gospodu Ivanu Kerže, zastopniku v Novi Vasi (Velikem Vrhu) **polno zavarovalno vsoto** v najkrajšem času, ter si štejem v dolžnost, za povsem povoljno rešitev požarne zadeve tem potom izreči **javno zahvalo** slavni c. kr. priv. avstr. zavarovalni družbi „**Dunav**“ na Dunaju in njenemu zastopniku gospodu Ivanu Kerže v Novi Vasi (Velikem Vrhu). Vsem posestnikom pa priporočam najtopleje, da zavarujejo svoja poslopja pri tej domači zavarovalni družbi.

V Zakraju pri Blokah, 10. avgusta 1907.

Josip Zakrajšek m. p.

Poslano.

Vsled raznih v zadnjem času došlih mi vprašanj usojam si sporazumno z vodstvom družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarjati slavno narodno občinstvo in zlasti čestite gg. trgovce, da ima vsled sklenjene pogodbe edino le udano podpisana tvrdka zalogo vžigalic družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Komur je torej na tem, da podpira to našo velevažno šolsko družbo, kupuje naj edino le vžigalice s sledečim napisom na trobojni podlagi: „Vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda. Zaloga pri Iv. Perdanu v Ljubljani. Mal položi dar domu na altar! Te vžigalice so v prid družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.“

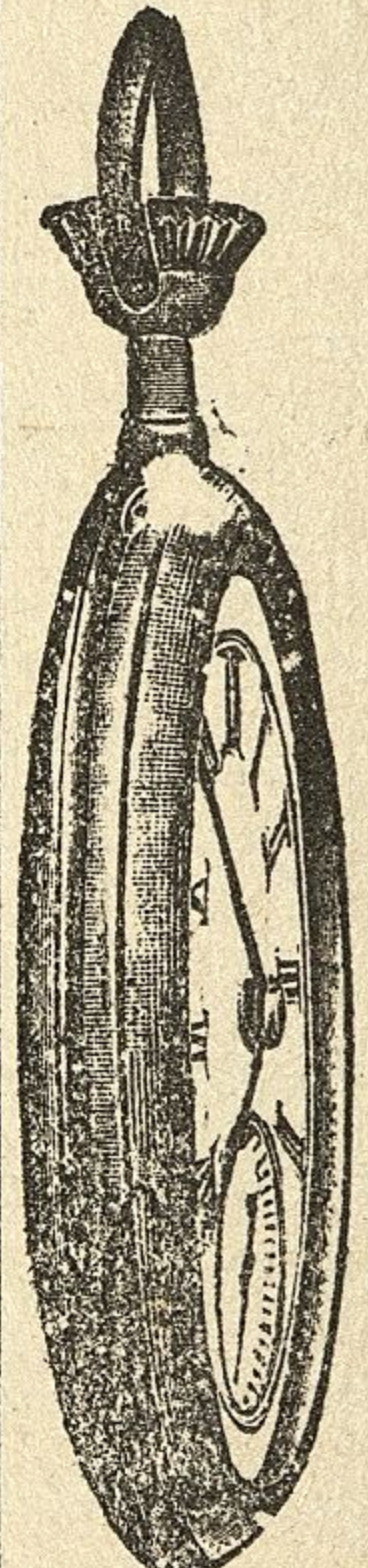
Ta znamka je oblastveno registrovana pri trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani ter je vsako ponarejenje iste po kazenskem zakonu strogo prepovedano.

Cena, katera je izborni kakovosti primerna, vzdrži vsako konkurenco.

V Ljubljani, dne 20. avgusta 1907.

Z odličnim spoštovanjem

Iv. Perdan.

Zahtevajte cenike zastoj _____
_____ in poštnine prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

===== **U r a r** =====

in trgovec zlatnina in srebrnina
v **LJUBLJANI.**

Delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

Zarezano strešno opeko

☞ (Falz) ☜

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak
in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

===== **Karol Jelovšek** =====

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
===== dopoludne. =====

☐☐☐

Obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji
najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

☐☐☐

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**,
posojila se izplačujejo le ob **petkih**.

Opeka - zidaki

so naprodaj

v poljubnih množinah

== v parni opekarni ==

Jos. Lavrenčič-a v Hrašah pri Postojni.

Svetovnoznana

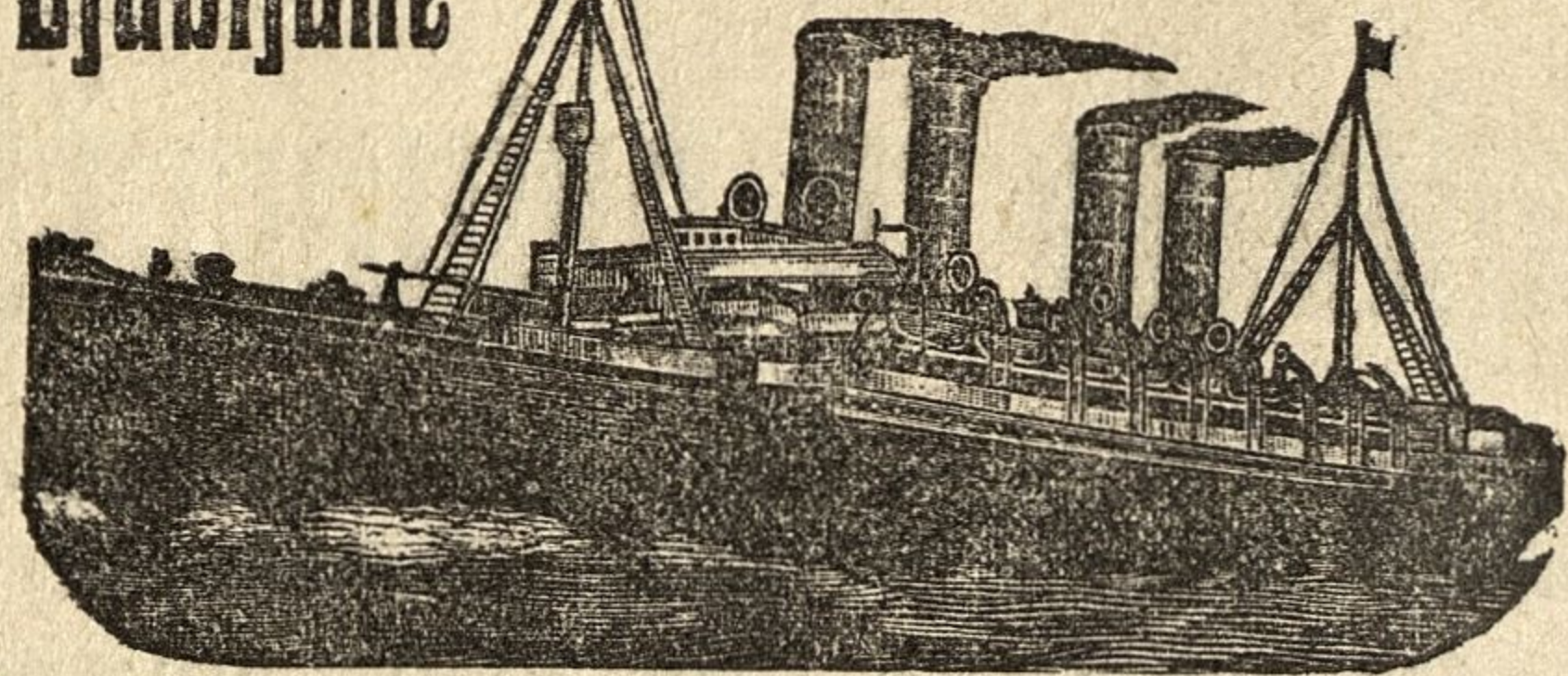
postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Iz **Ljubljane** v **New-York**

vozi se **najcenejše** s prekrasno opremljenimi **ekspresnimi parobrodi**, takozvanimi

== **cesarskimi brzoparniki** ==

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhem der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,

nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Modna trgovina **PAVEL MAGDIČ**, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezenine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamenterija, porte in žnore, resice, krepince in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za žalovanje.

Zlate in srebrne resice, čipke in vrvicice.

Šerpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreci in potrebščine za modrece.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, pletene. letne in zimske rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jägrovo normalno perilo, srajce, tricot, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogovice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogovice, rokavice in dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Mahrbtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki
itd. itd. itd.

Gospod! Čitajte novosti, ker so za vas važne in koristne! Razpošiljam po pošt. povzetju za K 12-50 krasno, dobro in moderno opravo, obstoječo iz sledečih stvari: fina bela ali barvasta srajca poljubne številke, dobre spodnje hlače, lepo spalno srajco, ovratnik po želji, krasno kravato, par trpežnih nogavic, močno brisalko, izvrstne naramnice, 3 dobre žepne robce, vse v eni škatlji lepo razdeljeno.

Pošiljam z obratno pošto.

Za neugajajoče povrnem denar.